

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Practici Tractatus, De Legibus

Marchius, Ewald

Coloniæ Agrippinæ, 1660 [erschienen] 1661

Cap. III. Vtrum effectus Legis sit hominem facere bonum? & qui sint actus
Legis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42256

que Populus LEGES accipiat. Ita docet Soto libro 1. de Justitia & Jure. q. 1. art. 4. Angelus verbo LEX q. 13. Cajetanus & Medina contra Sylvestrum & alios quosdam.

Hæc tamen intellige, nisi contrarium, in LEGE exprimat, ut aliquando contingit, in LEGIBUS de male promoventibus & Promotis ad Ordines, quas Pontifex expresse vult obligare, in urbe quidem 15. die à Promulgatione, citra alpes post 4. menses. ultra autem post novem.

CAPUT III.

Virum effectus Legis sint, Hominem facere bonum? & qui sint actus Legis?

Respondet S. Thomas 12. q. 92. affirmative; quia omnis LEX est instituta, ut Homines eam sequentes, efficiantur boni, vel simpliciter, vel secundum certum modum & finem.

Lex enim supernaturalis, eo tendit, ut Homo fiat bonus, per virtutes divinas, atque adeo efficiatur per gratiam filius Dei adoptivus. Lex Naturalis, ut fiat bonus Virtutibus moralibus, commensuratis naturæ. LEX Civilis, ut fiat bonus Civis. Ecclesiastica autem, ut quis sit bonus Christianus, saltem secundum exteriores actus.

Lo-

Loquendo de veris, & proprie dictis LEGIBUS, id quod dicitur LEGIS effectum esse, facere hominem bonum simpliciter aut secundum quid, sic intelligendum: Quod quædam LEGES, eo respiciant proxime, ut faciant hominem bonum, & perfectum, secundum absolutam rationem virtutis, ut dicitur potest de LEGE Christi, aut Charitatis. Quædam vero, eo respiciunt proxime, ut faciant hominem bonum, secundam aliquam particularem virtutem, ut sunt pleræque LEGES Humanæ, ita quod hoc etiam attribuendum sit LEGIBUS Civilibus, quod intendant, finem facere bonum, & secundum moralem rationem virtutis, ut constat ex Aristotele 3. Politicorum 4. ubi dicit Finem Civitatis esse, bene vivere, & honestatem aliquam participare.

Actus Legis sunt, imperare, vetare, permittere & punire, quia LEGIS est, bene dirigere & componere Rempubl. in ordine ad commune bonum; ut autem hoc præstet, debet actus quosdam, tanquam utiles & bonos suscipere, quosdam autem tanquam malos & noxios vitare. Item aliquando necessarium est, ad Reipubl. tranquillitatem, ut quædam minora incommoda tolerentur, ad graviora præcavenda.

Hinc etiam LEX debet quædam permittere. Unde in quibusdam locis tolerantur lupanaria, & usuræ, ut vitentur adulteria Furta & Rapinæ, Expilationes, & similia majora mala. Denique quia LEX frustra esset, nisi illi obtemperaretur, propterea accedit quartus actus, qui est punire, quatenus timore pœnæ, quam LEGES statuunt, multi inducantur, ad LEGUM observantiam, juxta illud oderunt peccare Mali, formidine pœnæ.

C A P U T IV.

Quid sit LEX æterna? & an omnibus nota? omnique LEX ab ea derivetur? Ac omnia necessaria & æterna, uti & naturalia contingentia, & omnes res humana illi subjiciantur?

LEX Æterna nihil est aliud, quam ratio Divina Sapientia, secundum quod est directiva omnium motuum & actionum Creaturarum. Ita S. Thomas 1. 2. q. 93. art. 1. Declaratur: Sicuti enim in mente Artificis, præexistit Idæa sive Exemplar eorum, quæ exacte facere intendit; ita necesse est, ut in mente cujusque Rectoris (ut bene gubernet) reluceat ordo, juxta quem debeant omnia operari, & sese habere, quæ ejus gubernantur.